

Wielki Post i Wielkanoc 2022

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od wielu lat regularnie pytamy Polaków, w jaki sposób obchodzą Wielki Post oraz Wielkanoc – najważniejsze święto w katolickim roku liturgicznym. W marcowym sondażu – po dwóch latach przerwy – zadaliśmy te pytania ponownie¹. Poprzednie badanie na ten temat było realizowane u progu pandemii COVID-19 i jej wpływ na wyniki badania praktyk wielkopostnych i wielkanocnych nie był w zasadzie widoczny. Czy dwa lata trwania pandemii przełożyły się w jakiś sposób na to, jak Wielki Post i Wielkanoc przeżywają Polacy?

WIELKOPOSTNE WYRZECZENIA

Wielki Post to w tradycji chrześcijańskiej czas pokuty i wyrzeczeń, który ma przygotować wiernych do świadomego przeżywania Świąt Wielkanocnych. Z deklaracji badanych wynika, że nieco ponad połowa z nich (56%) przynajmniej częściowo ogranicza w tym okresie przyjemności, takie jak oglądanie telewizji, słuchanie muzyki rozrywkowej czy chodzenie na przyjęcia albo do kina.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (383) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

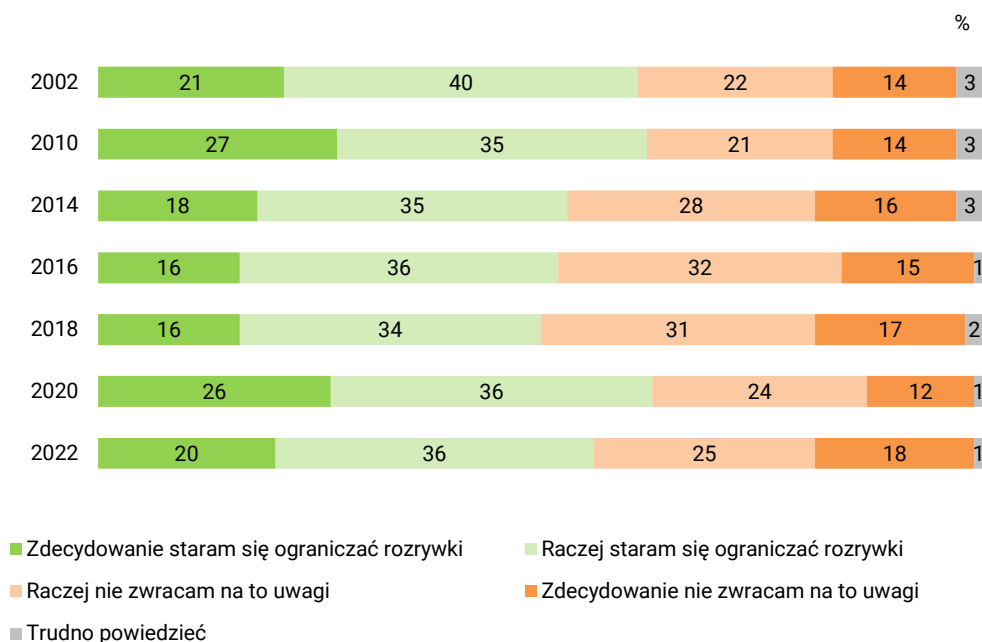
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadającym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadającym od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 28 lutego do 10 marca 2022 roku na próbie liczącej 1078 osób (w tym: 56,0% metodą CAPI, 28,4% – CATI i 15,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy w okresie Wielkiego Postu stara się Pan(i) jakoś ograniczać rozrywki, rzadziej oglądać telewizję, nie chodzić na zabawy czy do kina, nie słuchać muzyki rozrywkowej itp., czy też, jak wiele innych osób, raczej nie zwraca Pan(i) na to uwagi?

Odsetek osób starających się ograniczać rozrywki w okresie Wielkiego Postu spadł o 6 punktów procentowych w stosunku do pomiaru z 2020 roku (z 62% do 56%). Ogólnie rzecz biorąc, tegoroczny wynik nie odbiega znacząco od przeciętnej, jako że w ciągu ostatnich dwudziestu lat utrzymywał się w przedziale 50%–62%.

W grupie badanych, którzy starają się zdecydowanie ograniczać rozrywki w czasie Wielkiego Postu (20% ogółu badanych), natrafiamy ponadprzeciętnie często na osoby regularnie uczestniczące w praktykach religijnych (58% wśród uczestniczących w nich kilka razy w tygodniu wobec 3% wśród w ogóle nieuczestniczących), a ponadto osoby starsze (30% wśród najstarszych badanych wobec 5% wśród najmłodszych), żyjące na wsi (27% wobec 15% w największych miastach), gorzej wykształcone (30% wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wobec 13% z wykształceniem wyższym), a także posiadające poglądy prawicowe (28% wobec 13% na lewicy) – zob. tabelę aneksową 1.

ŚWIĘTOWANIE WIELKANOCY

Czym przede wszystkim są dla Polaków Święta Wielkanocne? Z deklaracji ankietowanych wynika, że świętem rodzinnym – taką odpowiedź wskazało nieco ponad dwie trzecie z nich (68%). W dalszej kolejności Wielkanoc stanowi dla Polaków przeżycie religijne (44%), miłą tradycję (38%), wypoczynek i przerwę od pracy (16%) oraz okazję do spotkania z przyjaciółmi (8%). Pozostałe odpowiedzi z kwestionariusza wybierały bardzo niewielkie odsetki badanych.

CBOS

RYS. 2. Czym dla Pana(i) są Święta Wielkanocne? Czy są one przede wszystkim:

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać dwie odpowiedzi

Wielkanoc jako przede wszystkim przeżycie religijne traktują częściej kobiety (48% wobec 39% wśród mężczyzn), osoby starsze (52% wśród badanych powyżej 64 roku życia wobec 29% wśród badanych w przedziale wiekowym 18–24 lata), mieszkające w mniejszych miejscowościach (55% wśród mieszkańców wsi wobec 33% wśród mieszkańców ponad półmilionowych miast), wyznające poglądy prawicowe (62% wobec 24% na lewicy) oraz częściej uczestniczące w praktykach religijnych (86% wśród badanych uczestniczących w nich kilka razy w tygodniu wobec 10% wśród w ogóle nieuczestniczących) – zob. tabelę aneksową 2.

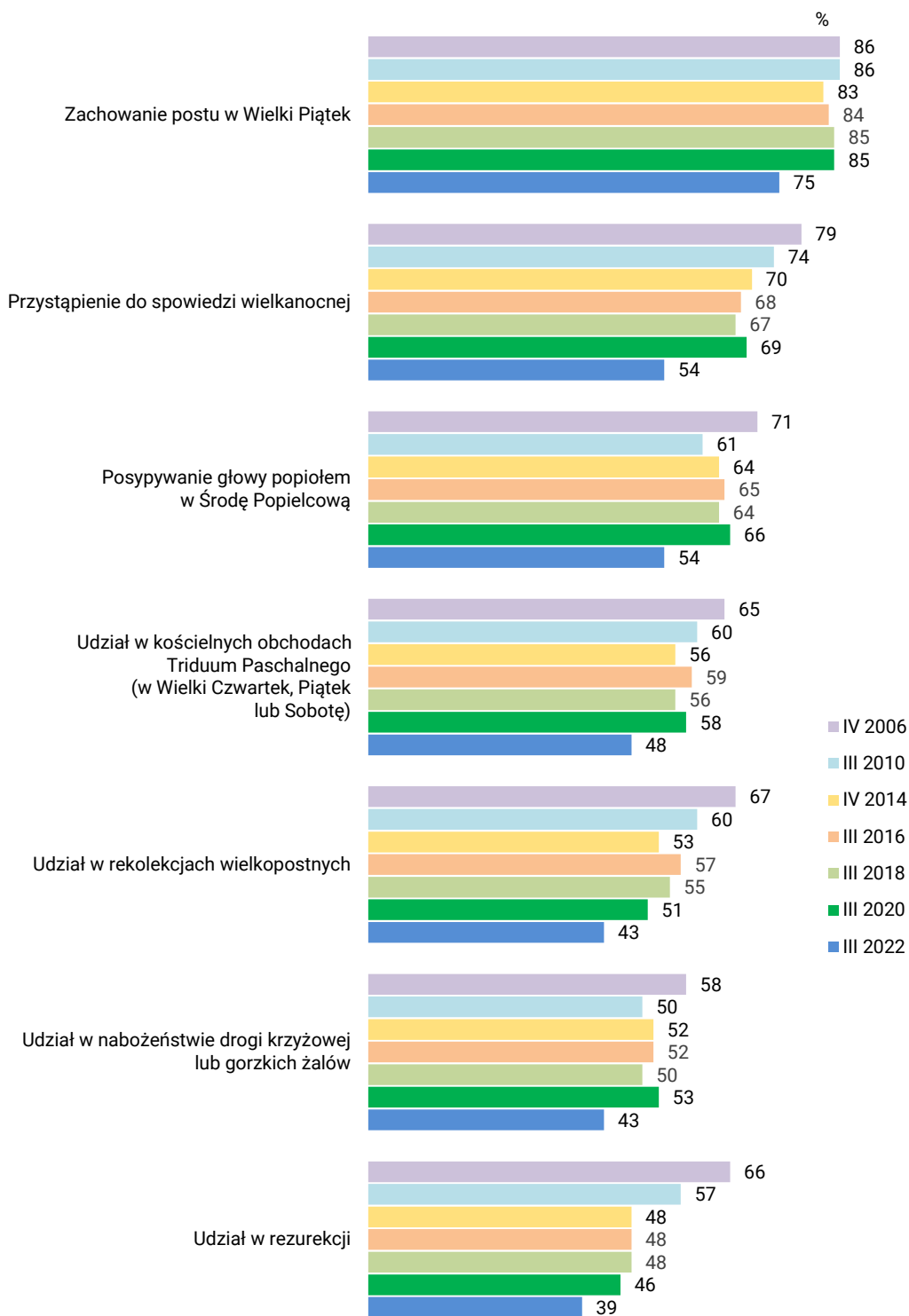
Od prawie trzech dekad Polacy uważają Wielkanoc za święto przede wszystkim rodzinne, a dopiero w dalszej kolejności za święto religijne i miłą tradycję. Choć układ ten nie ulega zmianom, to warto zwrócić uwagę, że dwa ostatnie wskazania odnotowały względem poprzedniego pomiaru 7-punktowe spadki. Tym samym odsetek Polaków uważających Wielkanoc za święto przede wszystkim religijne (44%) nigdy nie był niższy, chociaż takie same wyniki padały już w roku 2014 oraz 2018. Z kolei odsetek badanych uznających Wielkanoc przede wszystkim za miłą tradycję spadł do nienotowanego przez nas wcześniej poziomu 38%.

TABELA 1

Czym dla Pana(i) są Święta Wielkanocne? Czy są one przede wszystkim:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1994	1997	1998	1999	2000	2005	2010	2014	2016	2018	2020	2022
	w procentach											
świętem rodzinnym	63	61	69	69	70	61	62	63	70	67	67	68
przeżyciem religijnym	49	53	46	48	50	47	46	44	46	44	51	44
miłą tradycją	50	50	53	50	49	55	45	44	42	43	45	38
wypoczynkiem, przerwą w pracy	12	15	12	12	11	12	13	16	13	14	8	16
okazją do spotkań z przyjaciółmi	9	9	9	9	9	8	8	8	6	7	6	8
kłopotem i wysiłkiem związanym ze świątecznymi przygotowaniami	9	5	3	5	3	5	5	3	4	5	2	3
okazją do jedzenia i picia	3	2	2	3	2	3	3	1	2	2	2	3
czymś innym	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1

Wyraźniejsze, jednokierunkowe zmiany odnotowaliśmy w zachowywanych przez Polaków praktykach wielkopostnych i wielkanocnych o charakterze religijnym. Znacząco zmniejszyły się odsetki badanych w zakresie każdej z praktyk, o którą pytamy – spadki sięgają od 7 do nawet 15 punktów procentowych. Wciąż najwięcej osób zachowuje post w Wielki Piątek (75%, spadek o 10 punktów), nieco ponad połowa przystępuje do wielkanocnej spowiedzi (54%, spadek o 15 punktów) i posypuje głowę popiołem w Środę Popielcową (54%, spadek o 12 punktów). Prawie połowa Polaków bierze udział w kościelnych obchodach Triduum Paschalnego (48%, spadek o 10 punktów), a około dwóch piątych uczestniczy w rekolekcjach wielkopostnych (43%, spadek o 8 punktów), nabożeństwie drogi krzyżowej lub gorzkich żalów (43%, spadek o 10 punktów) oraz w rezurekcji (39%, spadek o 7 punktów).

RYS. 3. Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?

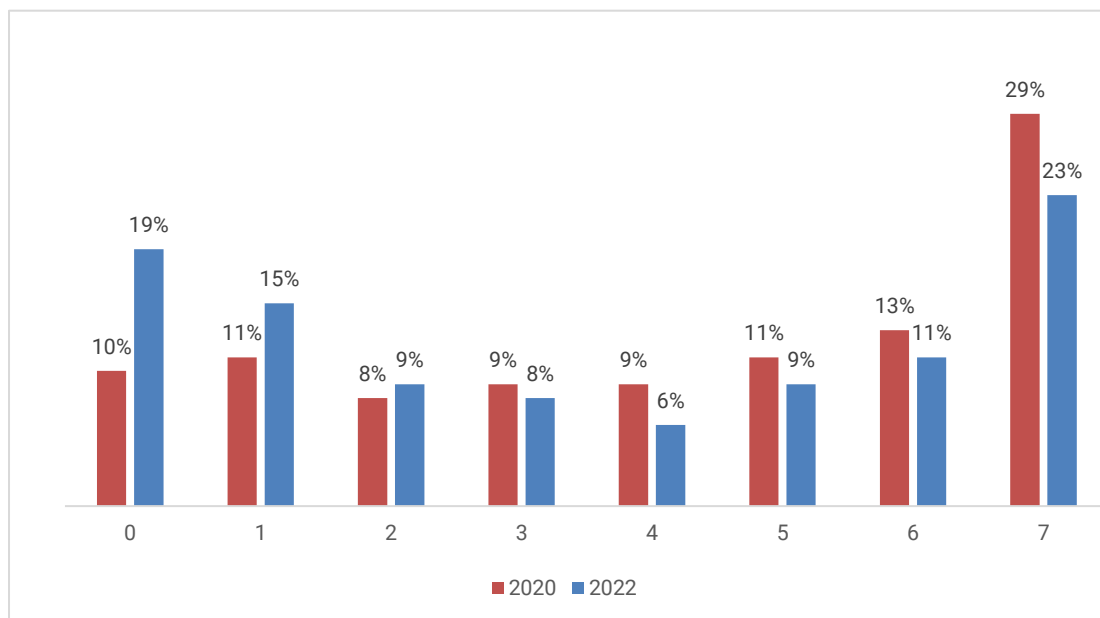

Warto podkreślić, że w przypadku wszystkich wymienionych praktyk – bez wyjątku – mamy do czynienia nie tylko z wyraźnym spadkiem ich przestrzegania, ale i z najniższymi wynikami, jakie do tej pory odnotowaliśmy (od 2006 roku). Choć dość wyraźną tendencję spadkową w odniesieniu do niektórych praktyk obserwowaliśmy już wcześniej (przystępowanie do spowiedzi, udział w rekolekcjach czy w procesji rezurekcyjnej), w przypadku innych spadek jest dość niespodziewany (zwłaszcza jeśli chodzi o przestrzeganie postu w Wielki Piątek – odsetek zachowujących go osób od lat oscylował wokół 85% i nagle spadł o 10 punktów). Wydaje się, że te gwałtowne, jednokierunkowe zmiany mogą mieć związek z ogólnym spadkiem odsetka Polaków praktykujących religijnie, który od maja 2020 roku wyraźnie przyspieszył². Można go oczywiście łączyć z pandemią – choć luzowanie obostrzeń nie wpłynęło tutaj znacząco – ale prawdopodobnie również z nagłośnieniem przypadków pedofilii w Kościele czy jego aktywną rolę w sporach światopoglądowych ostatnich lat.

Ten sam trend widoczny jest w liczbie praktyk zachowywanych osobiście przez respondentów. Co prawda prawie co czwarty Polak deklaruje, że kultywuje wszystkie z wymienionych przez nas w pytaniu praktyk (23%), ale w porównaniu do poprzedniego pomiaru stanowi to 6-punktowy spadek. O całe 9 punktów wzrósł natomiast odsetek osób, które nie przestrzegają ani jednej z nich – obecnie to już niemal co piąty badany (19%).

CBOS

RYS. 4. Liczba wskazanych praktyk wielkopostnych i wielkanocnych zachowywanych osobiście przez respondentów

² Zob. komunikat CBOS „Religijność młodych na tle ogółu społeczeństwa”, listopad 2021 (oprac. M. Grabowska), s. 6.

Przeciętnie większej liczby praktyk przestrzegają przede wszystkim osoby w ogóle częściej praktykujące religijnie. Poza tym nieco wyższe średnie liczby wskazanych praktyk notujemy wśród kobiet (3,88 wobec 3,21 wśród mężczyzn), osób starszych (4,05 wśród najstarszych badanych wobec 2,66 wśród najmłodszych), mieszkających w mniejszych miejscowościach (4,50 na wsi wobec 2,30 w największych miastach) i gorzej wykształconych (4,06 wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wobec 3,08 z wykształceniem wyższym).

TABELA 2. ŚREDNIA LICZBA WSKAZANYCH PRAKTYK WIELKOPOSTNYCH I WIELKANOCNYCH ZACHOWYWANYCH OSOBIŚCIE PRZEZ RESPONDENTÓW

		Średnia	Odchylenie standardowe
Ogółem		3,56	2,70
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6,33	1,60
	Raz w tygodniu	5,78	1,60
	1–2 razy w miesiącu	4,65	2,01
	Kilka razy w roku	2,34	1,89
	W ogóle nie uczestniczy	0,67	1,35
Płeć	Mężczyźni	3,21	2,72
	Kobiety	3,88	2,64
Wiek	18–24 lata	2,66	2,62
	25–34	3,12	2,69
	35–44	3,40	2,67
	45–54	3,86	2,60
	55–64	3,84	2,73
	65 lat i więcej	4,05	2,66
Miejsce zamieszkania	Wieś	4,50	2,57
	Miasto do 19 999	3,49	2,70
	20 000 – 99 999	3,00	2,55
	100 000 – 499 999	2,81	2,61
	500 000 i więcej mieszk.	2,30	2,41
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	4,06	2,68
	Zasadnicze zawodowe	3,90	2,65
	Średnie	3,47	2,71
	Wyższe	3,08	2,65

Tendencję spadkową obserwujemy również w odniesieniu do przestrzegania zwyczajów wielkopostnych i wielkanocnych w rodzinach badanych, choć zmiany te są zwykle łagodniejsze. Wciąż zdecydowana większość polskich rodzin dzieli się z najbliższymi jajkiem (90%, 3-punktowy spadek względem poprzedniego pomiaru), święci pokarmy w Wielką Sobotę (88%, 5-punktowy spadek), a także wysyła najbliższym życzenia za pośrednictwem SMS-ów lub internetu (81%, 2-punktowy wzrost, jedyny w tym zestawie pytań). Poza tym w rodzinach większości ankietowanych święci się też palemką w Niedzielę Palmową (72%, 5-punktowy spadek), wypieka się tradycyjne wielkanocne ciasta, takie jak mazurki (72%, 6-punktowy spadek), maluje się pisanki (69%, 2-punktowy spadek), obchodzi się śmigusa-dyngusa w lany poniedziałek (67%, 4-punktowy spadek) oraz odwiedza Grób Pański w Wielki Piątek lub Sobotę (61%, 11-punktowy spadek). Już tylko co czwarty badany (26%)

deklaruje, że w jego rodzinie wysyła się tradycyjne kartki z życzeniami – to spadek o 14 punktów względem 2020 roku i kontynuacja wyraźnego trendu obserwowanego od 1998 roku (wówczas zwyczaju tego przestrzegało 92% badanych), związanego niewątpliwie z przemianami technologicznymi.

TABELA 3

Które z wymienionych praktyk religijnych i zwyczajów wielkopostnych oraz wielkanocnych są zachowywane w Pana(i) rodzinie?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	III 1998	III 1999	IV 2000	III 2005	III 2012	III 2018	III 2020	III 2022
	w procentach							
Dzielenie się z najbliższymi święconym jajkiem	94	94	95	95	93	92	93	90
Święcenie pokarmów w Wielką Sobotę (tzw. święcone)	95	93	94	96	93	92	93	88
Wysyłanie życzeń za pośrednictwem SMS-ów lub internetu	*	*	*	*	*	77	79	81
Święcenie palemki w Niedzielę Palmową	86	85	86	88	85	82	77	72
Domowy wypiek tradycyjnych wielkanocnych ciast, np. mazurków	82	86	82	78	81	74	78	72
Malowanie pisanek	79	80	79	76	75	67	71	69
Obchodzenie zwyczaju śmigusa-dyngusa w tzw. lany poniedziałek	84	86	84	82	80	71	71	67
Nawiedzenie Grobu Pańskiego w Wielki Piątek lub Sobotę	80	83	81	79	79	74	72	61
Wysyłanie tradycyjnych kartek z życzeniami świątecznymi	92	93	89	79	67	44	40	26

* W poprzednich latach nie badaliśmy tego zwyczaju

Od prawie trzydziestu lat Wielkanoc pozostaje dla Polaków przede wszystkim świętem rodzinnym, a dopiero w dalszej kolejności przeżyciem religijnym. Tegoroczne badanie sugeruje jednak, że wymiar religijny tego święta uległ jeszcze wyraźniejszemu osłabieniu. Spadki nastąpiły w zakresie wszystkich praktyk wielkopostnych i wielkanocnych, o jakie pytamy, a osiągnięte wyniki są najniższe z dotąd notowanych. Tendencję spadkową obserwujemy również w przypadku kultywowania tradycyjnych zwyczajów świątecznych – nie tylko zresztą religijnych – w rodzinach badanych. Wydaje się, że zmiany te można wiązać z ogólnym spadkiem uczestnictwa w praktykach religijnych w polskim społeczeństwie, który pandemia COVID-19 wyjaśnia tylko częściowo.

Opracował

Jonathan Scovil

TABELA 1

		Czy w okresie Wielkiego Postu stara się Pan(i) jakoś ograniczać rozrywki, nie chodzić na zabawy czy do kina, nie słuchać muzyki rozrywkowej itp. czy też, jak wiele innych osób, raczej nie zwraca Pan(i) na to uwagi?					Liczba osób
		Zdecydowanie staram się ograniczać rozrywki	Raczej staram się ograniczać rozrywki	Raczej nie zwracam na to uwagi	Zdecydowanie nie zwracam na to uwagi	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		20	36	25	18	1	1068
Płeć	Mężczyźni	19	31	28	22	1	502
	Kobiety	22	39	23	15	1	566
Wiek	18–24 lata	5	40	26	29		104
	25–34	15	30	33	21	1	183
	35–44	16	41	26	17		207
	45–54	20	39	25	15	2	163
	55–64	27	40	16	16	1	175
	65 lat i więcej	30	28	24	17	2	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	40	21	12	1	437
	Miasto do 19 999	15	37	27	19	2	126
	20 000 – 99 999	18	34	27	20	1	221
	100 000 – 499 999	14	35	29	21	1	170
	500 000 i więcej mieszk.	15	21	31	34		114
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	30	33	20	16	2	166
	Zasadnicze zawodowe	27	36	24	12	2	247
	Średnie	17	37	27	19	1	380
	Wyższe	13	36	27	24	0	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	31	30	27		129
	Średni personel, technicy	21	40	21	19		43
	Pracownicy adm. –biurowi	10	50	18	21	1	77
	Pracownicy usług	13	34	34	16	2	96
	Robotnicy wykwalifikowani	12	43	25	20		117
	Robotnicy niewykwalifik.	21	35	29	10	4	41
	Rolnicy	38	39	18	5		47
	Pracujący na własny rach.	21	29	34	16		54
	Bezrobotni	31	17	25	23	3	19
	Emeryci	30	31	22	16	2	276
	Renciści	33	40	12	15		41
	Uczniowie i studenci	3	32	27	38		48
	Gospodynie domowe i inni	22	40	26	12		81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	42	27	14	0	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	39	29	19	1	139
	sekt. prywat. poza rolnict.	12	35	28	24	1	287
	prywatnym gosp. rolnym	39	37	19	5		48
		34	34	11	16	5	74
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	34	34	11	16	5	74
	Od 1000 zł do 1499 zł	32	36	17	13	1	127
	Od 1500 zł do 1999 zł	17	39	30	13	0	180
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	33	28	18		194
	3000 zł i więcej	12	27	29	31	1	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	30	13	31	6	70
	Średnie	21	36	25	17	1	436
	Dobre	20	36	26	18	0	563
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	27	8	5	2	42
	Raz w tygodniu	35	44	17	4	0	356
	1–2 razy w miesiącu	19	50	22	8	1	150
	Kilka razy w roku	10	38	36	15	0	267
	W ogóle nie uczestniczy	3	12	29	53	2	237
Poglądy polityczne	Lewica	13	28	28	31	1	224
	Centrum	17	41	27	14	0	290
	Prawica	28	39	20	12	1	345
	Trudno powiedzieć	22	31	26	19	3	178

TABELA 2

		Zbliża się Wielkanoc. Czym dla Pana(i) są Święta Wielkanocne? Czy są one przede wszystkim:				Liczba osób
		kłopotem i wysiłkiem związanym ze świątecznymi przygotowaniami	wypoczynkiem, przerwą w pracy	miłą tradycją	przeżyciem religijnym	
		%	%	%	%	
Ogółem		3	16	38	44	1068
Płeć	Mężczyźni	3	18	39	39	503
	Kobiety	4	14	38	48	565
Wiek	18–24 lata	5	36	40	29	107
	25–34	5	20	40	38	178
	35–44	3	24	35	41	209
	45–54	3	13	40	46	162
	55–64	1	10	41	48	176
	65 lat i więcej	4	3	35	52	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	11	33	55	434
	Miasto do 19 999	2	14	36	40	126
	20 000 – 99 999	4	15	44	34	223
	100 000 – 499 999	3	23	41	38	172
	500 000 i więcej mieszk.	4	28	44	33	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	10	26	54	166
	Zasadnicze zawodowe	2	13	37	46	245
	Średnie	3	17	42	38	385
	Wyższe	3	21	42	43	272
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	27	40	39	126
	Średni personel, technicy	6	20	34	34	45
	Pracownicy adm. – biurowi	1	26	39	43	79
	Pracownicy usług	2	28	45	30	94
	Robotnicy wykwalifikowani	3	22	35	37	117
	Robotnicy niewykwalifik.	12	19	42	36	41
	Rolnicy	3	3	33	64	46
	Pracujący na własny rach.		21	43	52	53
	Bezrobotni	6	13	48	28	19
	Emeryci	3	3	37	54	276
	Renciści		4	31	49	41
	Uczniowie i studenci	5	40	32	26	50
	Gospodynie domowe i inni	5	4	40	49	81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	22	39	48	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	15	43	41	139
	sekt. prywat. poza rolnict.	3	30	37	31	286
	prywatnym gosp. rolnym	4	3	34	60	47
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	6	14	31	45	73
	Od 1000 zł do 1499 zł	4	10	32	57	127
	Od 1500 zł do 1999 zł	3	10	39	47	180
	Od 2000 zł do 2999 zł	3	16	39	41	194
	3000 zł i więcej	2	27	39	34	179
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	13	36	37	69
	Średnie	3	16	40	42	438
	Dobre	3	17	37	46	561
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	3	17	86	42
	Raz w tygodniu	2	8	26	73	356
	1–2 razy w miesiącu	2	15	38	51	150
	Kilka razy w roku	4	15	51	26	267
	W ogóle nie uczestniczy	6	31	45	10	232
Poglądy polityczne	Lewica	4	24	46	24	220
	Centrum	4	17	41	41	292
	Prawica	1	9	35	62	346
	Trudno powiedzieć	6	17	33	39	177

TABELA 2 cd.

		Zbliża się Wielkanoc. Czym dla Pana(i) są Święta Wielkanocne? Czy są one przede wszystkim:				Liczba osób
		okazją do spotkań z przyjaciółmi	świętem rodzinnym	okazją do jedzenia i picia	czymś innym	
		%	%	%	%	
Ogółem		8	68	3	1	1068
Płeć	Mężczyźni	10	65	4	1	503
	Kobiety	7	71	2	1	565
Wiek	18–24 lata	11	58	4		107
	25–34	11	71	3		178
	35–44	11	65	3	1	209
	45–54	4	68	2	1	162
	55–64	10	65	1	1	176
	65 lat i więcej	6	75	3	1	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	70	2	1	434
	Miasto do 19 999	13	68	6	1	126
	20 000 – 99 999	9	70	2	1	223
	100 000 – 499 999	7	64	1		172
	500 000 i więcej mieszk.	14	63	2	1	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	72	4	2	166
	Zasadnicze zawodowe	10	69	1		245
	Średnie	8	69	3	1	385
	Wyższe	10	65	2	1	272
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	67	1		126
	Średni personel, technicy	14	62	4		45
	Pracownicy adm. – biurowi	9	69	3		79
	Pracownicy usług	7	68	2	1	94
	Robotnicy wykwalifikowani	10	65	2		117
	Robotnicy niewykwalifik.	13	70	2		41
	Rolnicy	5	69	2		46
	Pracujący na własny rach.	7	58	3		53
	Bezrobotni	3	54	8	7	19
	Emeryci	5	74	2	1	276
	Renciści	18	73	3	3	41
	Uczniowie i studenci	13	61	2		50
	Gospodynie domowe i inni	6	66	7	2	81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	64	2		134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	66	1		139
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	66	3	0	286
	prywatnym gosp. rolnym	5	72	3		47
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	12	66		6	73
	Od 1000 zł do 1499 zł	7	65	3		127
	Od 1500 zł do 1999 zł	9	78	2		180
	Od 2000 zł do 2999 zł	9	65	5	1	194
	3000 zł i więcej	11	64	5		179
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	53	9	5	69
	Średnie	8	67	3	1	438
	Dobre	9	71	1		561
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	61		2	42
	Raz w tygodniu	4	74	1	0	356
	1–2 razy w miesiącu	6	68	3	1	150
	Kilka razy w roku	11	74	2	0	267
	W ogóle nie uczestniczy	15	55	7	2	232
Poglądy polityczne	Lewica	14	62	4	0	220
	Centrum	7	72	2	0	292
	Prawica	6	71	1	0	346
	Trudno powiedzieć	8	64	6	2	177

TABELA 3

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?				Liczba osób
		Posypywanie głowy popiołem w Środę Popielcową	Udział w nabożeństwie drogi krzyżowej lub gorzkich żalów	Udział w rekolekcjach wielkopostnych	Przystąpienie do spowiedzi wielkanocnej	
		%	%	%	%	
Ogółem		54	43	43	54	1078
Płeć	Mężczyźni	49	38	36	48	508
	Kobiety	58	48	48	60	570
Wiek	18–24 lata	37	34	23	44	107
	25–34	48	35	33	48	183
	35–44	54	44	36	53	209
	45–54	60	48	47	55	163
	55–64	56	47	53	56	177
	65 lat i więcej	58	48	54	62	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	59	58	69	438
	Miasto do 19 999	53	43	45	55	127
	20 000 – 99 999	47	33	32	48	225
	100 000 – 499 999	42	29	28	41	172
	500 000 i więcej mieszk.	30	28	24	29	116
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	61	49	51	68	168
	Zasadnicze zawodowe	60	50	51	56	248
	Średnie	52	42	41	54	385
	Wyższe	45	37	33	44	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	34	27	42	129
	Średni personel, technicy	48	40	37	56	45
	Pracownicy adm.–biurowi	46	35	36	46	79
	Pracownicy usług	60	41	31	44	97
	Robotnicy wykwalifikowani	47	43	38	48	117
	Robotnicy niewykwalifik.	61	45	49	58	41
	Rolnicy	76	63	68	81	47
	Pracujący na własny rach.	56	41	38	50	54
	Bezrobotni	53	35	43	53	19
	Emeryci	59	49	53	61	279
	Renciści	62	57	58	64	41
	Uczniowie i studenci	40	36	22	48	50
	Gospodynie domowe i inni	49	44	50	63	81
	inst. państw., publicznej	57	45	42	54	135
Pracuje w:	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	42	34	47	141
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	33	29	42	289
	prywatnym gosp. rolnym	76	64	66	80	48
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	63	56	57	63	74
	Od 1000 zł do 1499 zł	73	63	66	76	128
	Od 1500 zł do 1999 zł	49	39	41	54	181
	Od 2000 zł do 2999 zł	54	46	41	54	195
	3000 zł i więcej	35	27	23	37	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	33	35	41	72
	Średnie	53	42	43	54	441
	Dobre	55	46	43	56	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	95	89	95	92	42
	Raz w tygodniu	90	76	75	90	356
	1–2 razy w miesiącu	71	58	56	77	150
	Kilka razy w roku	30	22	20	32	268
	W ogóle nie uczestniczy	9	5	5	8	237
Poglądy polityczne	Lewica	34	29	21	36	224
	Centrum	48	38	40	52	292
	Prawica	72	61	61	69	346
	Trudno powiedzieć	55	42	40	56	180

TABELA 3 cd.

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?				Liczba osób
		Udział w kościelnych obchodach Triduum Paschalnego (w Wielki Czwartek, Piątek lub Sobotę)	Zachowanie postu w Wielki Piątek	Udział w rezurekcji	Brak udziału w jakichkolwiek wielkanocnych praktykach	
		%	%	%	%	
Ogółem		48	75	39	19	1078
Płeć	Mężczyźni	43	70	37	24	508
	Kobiety	53	80	42	14	570
Wiek	18–24 lata	41	62	26	30	107
	25–34	48	70	30	23	183
	35–44	44	72	36	23	209
	45–54	53	79	45	15	163
	55–64	47	77	46	17	177
	65 lat i więcej	52	83	47	12	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	81	54	12	438
	Miasto do 19 999	44	74	35	21	127
	20 000 – 99 999	40	72	29	22	225
	100 000 – 499 999	40	68	32	25	172
	500 000 i więcej mieszk.	29	68	22	29	116
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	49	79	49	16	168
	Zasadnicze zawodowe	50	78	45	14	248
	Średnie	49	75	34	18	385
	Wyższe	44	70	36	26	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	70	27	27	129
	Średni personel, technicy	45	72	42	28	45
	Pracownicy adm. – biurowi	46	76	40	20	79
	Pracownicy usług	49	73	34	17	97
	Robotnicy wykwalifikowani	40	68	32	24	117
	Robotnicy niewykwalifik.	50	76	36	19	41
	Rolnicy	78	89	62	5	47
	Pracujący na własny rach.	50	74	54	17	54
	Bezrobotni	45	63	37	27	19
	Emeryci	52	83	46	12	279
	Renciści	52	79	44	14	41
	Uczniowie i studenci	42	52	26	35	50
	Gospodynie domowe i inni	44	75	39	20	81
	inst. państw., publicznej	50	77	42	19	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	68	33	24	141
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	40	69	31	25	289
	prywatnym gosp. rolnym	76	88	61	5	48
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	58	77	50	16	74
	Od 1000 zł do 1499 zł	66	83	53	8	128
	Od 1500 zł do 1999 zł	46	80	42	13	181
	Od 2000 zł do 2999 zł	49	76	39	19	195
	3000 zł i więcej	36	63	24	31	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	61	31	31	72
	Średnie	49	76	39	17	441
	Dobre	49	76	41	19	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	92	95	75	5	42
	Raz w tygodniu	82	98	65	1	356
	1–2 razy w miesiącu	63	86	54	2	150
	Kilka razy w roku	29	77	24	12	268
	W ogóle nie uczestniczy	5	30	5	65	237
Poglądy polityczne	Lewica	32	60	25	35	224
	Centrum	49	77	39	16	292
	Prawica	66	87	55	7	346
	Trudno powiedzieć	40	71	32	23	180

TABELA 4

		Które z wymienionych praktyk i zwyczajów wielkopostnych oraz wielkanocnych są zachowywane w Pana(i) rodzinie?					Liczba osób
		Poświęcenie palmki w Niedzielę Palmową	Malowanie pisanek	Poświęcenie pokarmu w Wielką Sobotę (tzw. święcone)	Nawiedzenie Grobu Pańskiego w Wielki Piątek lub Sobotę	Domowy wypiek tradycyjnych wielkanocnych ciast, np. mazurków	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		72	69	88	61	72	1078
Płeć	Mężczyźni	65	62	84	56	68	508
	Kobiety	78	75	91	65	76	570
Wiek	18–24 lata	56	56	79	44	68	107
	25–34	70	72	88	52	73	183
	35–44	74	80	90	63	77	209
	45–54	77	75	90	69	74	163
	55–64	72	64	85	64	72	177
	65 lat i więcej	74	61	89	66	67	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	82	70	93	72	79	438
	Miasto do 19 999	70	71	87	57	68	127
	20 000 – 99 999	69	65	87	55	69	225
	100 000 – 499 999	60	70	81	49	68	172
	500 000 i więcej mieszk.	60	68	80	51	61	116
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	76	63	93	63	70	168
	Zasadnicze zawodowe	78	71	91	65	76	248
	Średnie	69	66	87	61	73	385
	Wyższe	68	74	83	57	68	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	77	81	51	66	129
	Średni personel, technicy	69	65	86	54	74	45
	Pracownicy adm.–biurowi	67	67	91	57	70	79
	Pracownicy usług	77	73	88	66	78	97
	Robotnicy wykwalifikowani	73	68	90	56	71	117
	Robotnicy niewykwalifik.	73	65	92	55	62	41
	Rolnicy	87	73	95	79	85	47
	Pracujący na własny rach.	59	77	86	68	78	54
	Bezrobotni	69	63	73	54	66	19
	Emeryci	74	63	87	67	68	279
	Renciści	88	71	90	70	80	41
	Uczniowie i studenci	51	58	82	50	68	50
	Gospodynie domowe i inni	73	76	94	56	82	81
	inst. państw., publicznej	74	79	89	62	79	135
Pracuje w:	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	71	88	55	70	141
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	67	84	54	66	289
	prywatnym gosp. rolnym	89	68	95	82	84	48
	Do 999 zł	87	63	89	67	69	74
Dochody na jedną osobę	Od 1000 zł do 1499 zł	86	70	91	76	74	128
	Od 1500 zł do 1999 zł	70	66	90	62	77	181
	Od 2000 zł do 2999 zł	71	67	85	64	71	195
	3000 zł i więcej	58	70	81	51	67	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	61	49	74	42	52	72
	Średnie	73	67	89	63	70	441
	Dobre	72	73	88	62	76	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	93	66	95	95	90	42
	Raz w tygodniu	94	73	97	90	80	356
	1–2 razy w miesiącu	87	73	98	79	79	150
	Kilka razy w roku	74	77	94	48	76	268
	W ogóle nie uczestniczy	27	54	62	19	51	237
Poglądy polityczne	Lewica	53	63	77	44	69	224
	Centrum	77	76	89	62	76	292
	Prawica	83	69	94	77	75	346
	Trudno powiedzieć	67	66	88	55	66	180

TABELA 4 cd.

		Które z wymienionych praktyk i zwyczajów wielkopostnych oraz wielkanocnych są zachowywane w Pana(i) rodzinie?					Liczba osób
		Dzielenie się z najbliższymi święconym jajkiem	Obchodzenie zwyczaju śmigusa – dyngusa w tzw. lany poniedziałek	Wysyłanie tradycyjnych kartek z życzeniami świątecznymi	Wysyłanie życzeń za pośrednictwem SMS-ów lub internetu	Brak udziału w jakichkolwiek wielkanocnych praktykach	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		90	67	26	81	3	1078
Płeć	Mężczyźni	88	64	22	79	4	508
	Kobiety	91	69	30	83	2	570
Wiek	18–24 lata	84	77	18	77	4	107
	25–34	87	75	18	83	1	183
	35–44	92	78	20	92	2	209
	45–54	90	72	26	84	4	163
	55–64	89	58	32	84	4	177
	65 lat i więcej	91	50	37	67	2	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	90	75	26	83	1	438
	Miasto do 19 999	89	69	22	82	5	127
	20 000 – 99 999	89	55	32	80	3	225
	100 000 – 499 999	89	64	21	81	3	172
	500 000 i więcej mieszk.	89	63	26	74	4	116
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	90	65	26	66	1	168
	Zasadnicze zawodowe	93	66	26	80	2	248
	Średnie	89	68	25	85	3	385
	Wyższe	87	68	26	85	4	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	72	28	84	1	129
	Średni personel, technicy	84	65	27	91	7	45
	Pracownicy adm.–biurowi	88	71	18	90	5	79
	Pracownicy usług	88	72	21	87	6	97
	Robotnicy wykwalifikowani	93	74	21	88		117
	Robotnicy niewykwalifik.	86	70	9	92		41
	Rolnicy	88	77	30	80	2	47
	Pracujący na własny rach.	95	70	15	81	1	54
	Bezrobotni	86	67	18	82	5	19
	Emeryci	90	52	37	70	3	279
	Renciści	96	61	28	78		41
	Uczniowie i studenci	80	80	14	76	4	50
	Gospodynie domowe i inni	94	77	26	82		81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	92	75	36	93	1	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	87	77	16	89	2	141
	sekt. prywat. poza rolnict.	89	66	16	84	4	289
	prywatnym gosp. rolnym	88	77	24	78	3	48
	Do 999 zł	92	72	23	76	5	74
Dochody na jedną osobę	Od 1000 zł do 1499 zł	91	67	33	78	2	128
	Od 1500 zł do 1999 zł	90	66	26	79	2	181
	Od 2000 zł do 2999 zł	89	68	30	81	2	195
	3000 zł i więcej	86	62	21	78	2	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	80	47	21	74	10	72
	Średnie	89	63	27	78	3	441
	Dobre	91	73	26	84	1	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	97	68	41	71	3	42
	Raz w tygodniu	95	75	34	87	0	356
	1–2 razy w miesiącu	96	73	27	86		150
	Kilka razy w roku	94	71	21	86	0	268
	W ogóle nie uczestniczy	76	50	16	69	7	237
Poglądy polityczne	Lewica	80	62	23	80	3	224
	Centrum	92	69	28	87	1	292
	Prawica	97	69	29	79	1	346
	Trudno powiedzieć	86	68	24	76	4	180